

TOMBALA (1967) **ADALET AĞAOĞLU** (1929 – 2020)

Genel Bakış

Edebiyat ve dil alanlarında eğitim almak için Paris Sorbonne'a gitmiş olan Ağaoğlu, Fransa'da bulunduğu üç aylık süre içerisinde *Evcilik Oyunu* ve *Tombala* isimli tiyatro oyunlarını kaleme almıştır. Yazarın kaleme almış olduğu *Tombala* adlı eseri ilk olarak 1967 yılında Türk Dili Dergisi'nin 189. sayısında yayımlanmıştır. Ardından 1993 yılında Mitos-Boyut Yayınları'nda *Toplu Oyunlar I* adı altında kitap halinde yayımlanmış olan eser daha sonra 1996 yılında *Toplu Oyunlar II* başlığı altında Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanmıştır. *Tombala* adlı tiyatro oyunu son olarak İş Bankası Yayınları tarafından 2009 yılında *Toplu Oyunlar I* başlığı altında yayımlanmıştır. TRT'de çalıştığı yıllarda bir kitabın tanıtımına izin vermesiyle birlikte Komünizm propagandası yapmakla suçlanır ve *Tombala* gibi bazı tiyatro eserleri sahneden kaldırılır. Bunun üzerine Ağaoğlu tiyatro oyunu yazarlığından romancılığa yönelir. Tek perdeden oluşan kısa bir tiyatro oyunu olan *Tombala*'da Yaşlı Kadın ve Yaşlı Erkek karakterleri üzerinden insanın yalnızlığı, hayatın anlamsızlığı ve evlilik kurumuna yönelik gerçekçi eleştiriler getirilir. "Daha önce evlilik kurumunu eleştiren birçok eser veren yazar, bu oyunu ile aynı konuyu yaşlılık döneminde de ele alarak izleyicisinin farklı bir perspektiften bakmasına olanak sağlar. Oyun ihtiyarlık kavramına dair genellemeler barındırması sebebiyle gerçekçi bir anlatıma sahiptir. Büyüyüp iş bularak evden uzaklaşan çocuklarından sonra büsbütün yalnız kalan yaşlı çift, vakit geçirmek için tombala oynamaya karar verir. Aslında ikiden fazla kişiyle oynanan bu oyunun zamanla her gün tekrarlanan bir rutine dönüşmesi çiftin yalnızlığını gözler önüne seren önemli bir sembol haline gelir" (Yolcu 2017, 40).

Özet

Genel olarak, mutfağa girişi olan bir odada birlikte vakit geçiren Yaşlı Kadın ve Yaşlı Erkek kendilerine çeşitli işler üreterek vakit geçirmeye çalışmaktadırlar. Odanın içinde bulunan bir büfenin üzerinde yaşlı çiftin çocuklarının ve torunlarının fotoğrafları bulunmaktadır. Odada dikkati çeken bir diğer dekor yaklaşık on kişinin yemek yiyebileceği büyüklükteki bir yemek masasıdır. Fakat masanın sandalyeleri oldukça eskimiş ve kırılmışlardır. Uzun zamandır hiç kimsenin yaşlı çifti ziyarete gelmediği bellidir. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'la birlikte tombala oynamak ister. Tombala oyunu yaşlı çiftin bir süredir hoş vakit geçirmek için yaptığı en önemli etkinliklerden biridir. Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e tombala oyununun iki kişiyle oynanamayacağını söyler. Fakat Yaşlı Kadın böyle söylemesine rağmen aslında kendisi de tombala oynamak istemektedir. Yaşlı Kadın'ın tombala oynamak istemediğini söylemesi üzerine Yaşlı Erkek ona kızar ve çocuksu bir tavırla tombalayla masanın üzerine bırakıp mutfağa yönelir. Sürekli olarak mutfağa giden erkek perhizde olmasına rağmen eşinden gizlenerek tatlı ve meyve yemektir. Fakat Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'in gizlice yemek yediğinin farkındadır ve perhizine dikkat etmesi konusunda onu uyarır. Bir süre sonra ikili arasında tombalayla nasıl oynayacakları konusunda bir tartışma başlar. Yaşlı Kadın dört kartla oynamak isterken Yaşlı Erkek dört kartla oynamak istememektedir. Zira Yaşlı Erkek dört kartla oynanan oyunlarda sayıları takip edememektedir. Çocuklarının büfedeki fotoğraflarına bakan Yaşlı Kadın onları ne kadar özlediğini dile getirir ve onlardan bahsetmeye başlar. Yaşlı Kadın, uzun süredir mektup yazmamış olan oğlu Mahmut'a sitem eder. Yaşlı Erkek sakinliğini ve soğukkanlılığını koruyarak Mahmut'un işi olabileceğini ve muhtemelen bundan dolayı onun mektup yazmadığını söyler. Fakat Yaşlı Kadın Mahmut'un eşinin mektup yazmaya söz verdiğini ancak sözünü tutmamış olduğunu söyler. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a gelinin üç çocukla uğraştığını ve mektup yazmak için vakit bulamadığını söyler. Ardından tombala oyununa geri dönlür. Çift arasında oyunun nasıl oynanacağı konusunda bazı anlaşmazlıklar yaşanır. İkili sürekli birbirleriyle zıtlaşır ve çocuksu bir edayla birbirleriyle tartışır. Yaşlı Kadın'ın on yedi numaralı kartı istemesi, torunundan yalnızca kendi torunuymuş gibi bahsetmesi, yediği şeylere sürekli karışılması ve müdahale edilmesi, oyunun nasıl oynanacağı konusunda anlaşamama Yaşlı Erkek'i rahatsız eder. Çocuklar ebeveynlerine ziyarete geleceklerini söylemiş oldukları için Yaşlı Kadın kadayır ve sütlüç gibi tatlılar yapmıştır. Fakat Yaşlı Erkek çocukların gelmeyeceklerini ve onların başka

işlerinin olduğunu söyler. Oyunun nasıl oynanacağı konusunda bir türlü anlaşamamaları ve sürekli oyunbozanlık etmeleri üzerine Yaşlı Erkek masadan kalkar ve koltuğa oturur. Yediyi gösteren saatin çalış sesini kapı sesine benzeten Yaşlı Kadın kapıyı açar. Fakat kapının önünde kimseyi görememesi üzerine boynu bükük bir halde odaya geri döner. Yaşlı çift yeniden tombala oynamak için masaya oturur. Fakat birbirlerini sürekli hile yapmakla suçlayan çift bir türlü düzgün bir biçimde oyun oynamayı başaramaz. Yaşlı Erkek masadan kalkar ve gazete okumak ister. Yaşlı Kadın her ne kadar tombala oynamak istese de daha önemli işleri olduğunu iddia ederek Yaşlı Erkek'le inatlaşır. Evdeki çiçeklerin solması, çocukların bahçeli bir evde oynamaları ve yarın ne yiyecekleri üzerine konuşan evli çift kendilerini yeniden masadaki sandalyelere oturmuş bir vaziyette bulurlar. Birbirlerine tombala oynamak istemediklerini söylemelerine rağmen yeniden tombala oynamaya başlarlar.

Kişiler

Yaşlı Kadın Oyun başkarakterine, her toplumda bulunan bir insan tipini ve insani bir gerçekliği temsil ettiği için, özel bir isim verilmemiştir. "Eserin merkez kişilerinden Yaşlı Kadın, geçmiş günlerin hasreti içinde sürekli çocuklarının yolunu gözleyen bir annedir. Onların her an gelebileceği ihtimaline karşı tüm gün çeşitli yemekler yapar. Çocuklarına olan hasretini her fırsatta dile getiren bu oyun kişisi sık sık onların fotoğraflarıyla oyalanarak hasret gidermeye çalışır. Evlatlarının ziyarete gelmeişlerini kabullenmek istemez ve kocası ile çocuklarının neden bu kadar ilgisiz kaldıklarına dair türlü tartışmalara girer" (Yolcu 2017, 63). Yaşlılıkla birlikte Yaşlı Kadın'ın düşündüğü ve umursadığı tek şey çocukları olmuştur. Fakat çocuklarının artık eve gelmemeleriyle birlikte Yaşlı Kadın kendine çeşitli meşgaleler bulmaya başlamıştır. Yaşlı Kadın'ın hayatındaki en önemli etkinlik eşiyle birlikte tombala oynamaktır. Fakat oyun sırasında Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'i sürekli hile yapmakla suçlar ve parası olmadığı için eşi tarafından kandırıldığına inanır. "Oyun kişileri, ilerlemeyen bir zaman dilimi içerisinde bir aile birlikteliğinde olması gereken bütünlüğe varamamaktadırlar. Sürekli olarak birbiriyle çekişen ve tartışan yaşlılar, aralarında sadece bir denge kurabilmektedirler. Oyunun başında kadın, tombala oynamak isterken oyunun sonunda erkek tombala oynamak ister. Oyunun başında durmadan bir şeyler atıştıran erkeğe karşılık olarak oyunun sonunda kadın da bir şeyler atıştırmaya başlar. Oyunun başı ile sonu arasında sağlanan bu koşutluk, metin boyunca sağlanan diğer koşutluklar da göz önünde tutulursa iki kişi arasında bütünlüklü bir ilişkiden ziyade dengede tutulmaya çalışılan bir ilişkinin varlığını ortaya koyar" (Akarkan 2013, 102).

Yaşlı Erkek Genel bir insanlık durumunu ortaya koymak isteyen yazar eserin başkarakterine özel bir isim vermemiştir. "Eserin bir diğer merkez kişisi olan Yaşlı Erkek, gözleri az gören ve sürekli bağırarak konuşan bir adamdır. Bu duruma sebep Yaşlı Kadın'ın, ağır işitmesi gösterilse bile yaşlı adamın geçmişte de buna benzer huysuzluklar yaptığı karı koca arasındaki diyaloglardan anlaşılabilir. Yaşlı Erkek adlı oyun kişisi, huysuzluğu, yüksek perdeden konuşması ve alıngan halleriyle yaşlı ve evli erkek tipinin en bilindik temsilcisidir (...) Yaşlı Erkek, okuma yazma bilmeyen karısının aksine, vaktiyle maliyede vergi memuru olarak çalışmış ancak herhangi bir kültürel birikim sağlamayı başaramamıştır. Gençliğinde olduğu gibi şimdi de tek bir kitap dahi eline almayan, zamanı geçmiş bir gazeteyi evirip çevirip okuyor gibi görünmeye çalışan bu adamın övündüğü tek şey vaktiyle çocuklarına kerrat cetvelini ezberletebilmiş olmasıdır" (Yolcu 2017, 64). "Yaşlı Kadın, geçmişi özleyen, sürekli olarak çocuklarını bekleyen bir annedir. Onların gelebileceğini düşünerek yemekler ve tatlılar yapar. Ancak çocukların gelmeyecekleri konusunda Yaşlı Erkek, kesin bir hüküm sahibidir ve bu yüzden eşinin, çocukları için hazırladığı yemeklerin ucundan kıyısından yemekten vazgeçmez. (...) Aslında Yaşlı Erkek de birilerinin gelmesini beklemektedir. Ama bunu kadına çok fazla hissettirmez. İkisinin arasında eve gelmesi beklenen çocuklar konusunda bile bir koşutluk sağlayamayan çiftin karşıtlıkları gizli bir koşutluk taşır. Çünkü oyun boyunca iki kez kapının çaldığını zannetmeleri, Yaşlı Erkek'i de Yaşlı Kadın'ı da canlandırır ve bu, güçsüz ve yorgun hareketlerine bir canlılık getirir. İkisi arasında sağlanan koşutluk ancak böyle bir düzlemde ortaya çıkar. Erkek, söylemlerinde hep katı ve gerçekçi görünür, ama asıl duygusu görüntüsünün zıttındadır. (...) Oyun boyunca durmadan abur cubur atıştıran erkek, eşi ile bir sonraki günün yemeği için anlaşırken ikisi arasında sağlanan uyum, eski günlerin getirdiği alışkanlıklarından izler taşır. Çünkü ailece yenen yemekler için anne ve babanın hazırlıkları, birliktelik duygusunu öne çıkarır. Ancak burada da yaşlılığın getirdiği perhiz sıkıntısı gündeme gelir. Oyun kişileri, bunu dile getirmekle birlikte yemek ve içmek konusundaki koşut ilişkilerini özenle sürdürürler" (Akarkan 2013, 100-102).

Mahmut Yaşlı çiftin erkek çocuklarından biri olan karakter oyunda etkin bir rol oynamaz. Yaşlı Kadın zaman zaman Mahmut'un küçüklüğünden bahseder. Evlenmiş ve üç çocuğu olan erkek karakter zaman içinde ebeveynleriyle daha az görüşür olmuştur.

Sermet

Çiftin on yedi yaşındayken hayatını kaybetmiş olan oğullarıdır.

Zühâl

Cumhuriyetin on yedinci yılında dünyaya gelmiş olan kadın karakter yaşlı çiftin kızıdır. Yaşlı Kadın Zühâl'in ailesiyle birlikte kendilerini ziyaret etmesini beklemektedir. Fakat Zühâl'in eşi terfi alabilmek için bazı kişileri ziyaret etmektedir. Zühâl'in ve ailesinin öncelikleri zaman içinde değişmiştir.

Oyunda adı geçen diğer karakterlerin isimleri şunlardır: Nihal, Ahmet.

Öykü

Uzam ve Karakter İlişkisi

“Dekor: Bir oda. Sağ dipte bir kapı. Mutfığa açılır. Dipte dar, uzun bir pencere. Solda bir başka kapı. Odanın bütün eşyası eski, yıpranmış. Pencerede yeşili solmuş bir perde. Altındaki dantel perde ise bir zamanlar övünülecek kadar güzelmiş. Şimdi sararmış, yer yer dökülmüş. Pencerenin solunda bir büfe. Üstünde irili ufaklı çerçeveler içinde kız, erkek genç kişilerin fotoğrafları. Bebeklik fotoğrafları vb. Duvarlarda yine çeşitli yaşlarda aynı kişilerin fotoğrafları. Büfenin önünde, sahnenin ortasına doğru oldukça geniş, on kişi alabilecek bir yemek masası. Çevresinde kiminin bacağı, kiminin arkılığı kırılmış on kadar iskemle... Bu odanın, ilk bakıldığında kalabalıkça bir ailenin oturma odası olduğu anlaşılır. Burada her şey uzun yıllar kullanıldığını şimdi ise bir yığın anı ortasında tozlanmaya bırakıldığını söyler. Perde açıldığında geniş masanın bir ucunda çok yakışıklı bir erkekle onun hemen yakınında çok yaşlı bir kadın oturmaktadır. Tombala oynamaya hazırlanmaktadır. Numara torbası erkeğin kucağında. Erkeğin gözünde gözlük, kadının kulağında bir işitme aracı vardır” (Ağaoğlu 2005, 9).

Çiftin Tombala Oynamaya Hazırlanması

Yemek masasının iki ayrı ucunda oturan Yaşlı Kadın'la Yaşlı Erkek, tombala oynamak için hazırlık yapmaktadır. Pul torbasını açan Yaşlı Erkek kartları ve pulları masanın üzerine dizer. Yaşlı Erkek'in tombala oynamaya hazırlandığını gören Yaşlı Kadın, eşinin iki kişiyle tombala oynamak istemesine şaşırır. Fakat Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a tombala oynamayı kendisinin istediğini ve oyunu her zaman bu şekilde oynadıklarını söyler. Çift arasında tombalanın nasıl oynanacağıyla ilgili çocukça bir tartışma başlar. Yaşlı Kadın'ın tombala oynamak istememesi üzerine Yaşlı Erkek öfkelenir ve torbayı masanın üzerine bırakıp mutfığa gider. Eşinin küstüğünü ve öfkelenişini gören Yaşlı Kadın çocuksu inadından vazgeçer ve tombala oynamak istediğini söyler. Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e sütlaç yememesini zira geçen akşam birkaç kase yemiş olduğunu ve midesini bozacağını söyler. Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e dört kartla oynamak istediğini söyler. Fakat dört kartla oynanan tombalada sürekli pul aramaktan yorulan Yaşlı Erkek tek kartla oynamak istediğini söyler. Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e oyun sırasında ona yardım edeceğini söyler. Yaşlı Erkek'i portakal yerken gören Yaşlı Kadın onu azarlar ve daha fazla yememesi konusunda onu uyarır. Yaşlı Erkek sürekli olarak yediği şeylerin kontrol edilmesinden sıkılmıştır. Bundan dolayı Yaşlı Kadın'a sitem eder.

Yaşlı Kadın'ın Çocuklarını Özlemesi

Oyun oynamaya hazırlandıkları sırada Yaşlı Kadın Mahmut'un küçüklük fotoğrafını alarak masaya gelir. Yaşlı Kadın Mahmut'un konuk odasındaki örtüleri nasıl kestiğini hatırlar. Yaşlı Kadın Mahmut'u özlemektedir. Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e Mahmut'un neden mektup yazmadığını sorar. Mahmut'tan gelen son mektubun üzerinden epey zaman geçmiştir. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a Mahmut'un işi olduğunu, onun hasta baktığını ve muhtemelen mektup yazacak vaktinin olmadığını söyler. Gelin çifte, Mahmut'un mektup yazmaması durumunda kendisinin mektup yazacağını söylemiş fakat ondan da uzun zamandır hiç mektup gelmemiştir. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a gelinin üç çocuğa baktığını ve onun da mektup yazacak zaman bulamadığını söyler. Yaşlı Kadın torununu kendine benzetir. Yaşlı Kadın'ı kiskanan Yaşlı Erkek torunun kime benzediğinin henüz anlaşılamayacağını söyler. Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e üç kartla tombala oynamayı teklif eder. Yaşlı Erkek, pulların yavaş çekilmesi şartıyla teklifi kabul eder. Yaşlı Kadın'ın takımdaki en iyi kartları seçmiş olduğunu gören Yaşlı Erkek, bu şartlar altında oyun oynamayacağını söyler. Yaşlı Kadın, kartların karıştırılabileceğini fakat on yedi numaralı kartı her halükarda istediğini söyler. Zira on yedi rakamı; on yedi yaşında evlenmiş, Mahmut'u Ramazan'ın on yedisinde dünyaya getirmiş, Nihâl'e Mahmut on yedi yaşındayken gebe kalmış, Cumhuriyetin on yedinci yılında Zühâl'i ve Şeker Bayramı'na on yedi gün kala Ahmet'i dünyaya getirmiş olan Yaşlı Kadın'ın uğurlu sayısıdır. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a Sermet'in on yedi yaşında öldüğünü hatırlatır. Uğurlu kartının Yaşlı Erkek tarafından alındığını gören Yaşlı Kadın, eşinin hile yaptığını düşünür ve ağlamaya başlar. Uğurlu kartını alamamış olan Yaşlı Kadın'ın mızızlanması ve üzülmeye üzerine Yaşlı Erkek kartı ona verir.

Yaşlı Kadın'ın Kızı Zühal'in Ziyareti İçin Hazırlık Yapmış Olması Sermet'in kartıyla tombala oynamayı takıntı haline getirmiş olan Yaşlı Kadın'a Yaşlı Erkek sitem eder. Bunun üzerine Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e yeni bir tombala takımı almasını söyler. Fakat artık tombala takımı bulmak oldukça zordur. Zira insanlar eskisi kadar tombala oynamamaktadırlar. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a masanın üzerine otuz kuruş koymasını söyler. Fakat Yaşlı Kadın elindeki bütün parayı tombala oyununda Yaşlı Erkek'e kaybetmiştir ve yalnızca on kuruşu kalmıştır. Yaşlı Erkek, oyun oynayabilmek için yeterli parası olmayan eşine söylenir ve ardından yeniden mutfağa yönelir. Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e kadayıfı bozmamasını zira tatlıyı Zühal ile damadı için yaptığını söyler. Fakat Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a, damadın Merkez Müdürü ve eski bankacı arkadaşlarıyla terfi konusu üzerine görüşeceğini bundan dolayı çiftin yemeğe gelemeceklerini söyler. Yaşlı Kadın Zühal'in tek başına gelebileceğinden ümitlense de Zühal de Merkez Müdürü'nün eşini ziyaret edecektir. Kızının ve damadının gelmeyeceğini öğrenen Yaşlı Kadın yerdeki kartpostalı fotoğrafın çerçevesine yerleştirir. Yaşlı Kadın'ın torunundan bahsediş şeklinden hoşlanmayan Yaşlı Erkek, torununun Yaşlı Kadın tarafından asırı derecede sahiplenmesini kiskanır. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'dan toruna "torunumuz" diye hitap etmesini ister. Yaşlı Kadın'ın her şeyi aşırı derecede sahiplendiğini düşünen Yaşlı Erkek, çocuksu bir dürtüyle kızar ve ağlamaya başlar. Konuyu değiştirmek isteyen Yaşlı Kadın kartpostalda resmi bulunan yeri sorar. Yaşlı Kadın, aşure için ayırdığı hurmaları yiyen Yaşlı Erkek'e sitem eder. Yaşlı Kadın, tombala oyununda kaybettiği para miktarını hesaplar. Ardından Yaşlı Erkek'i oyun oynamaya çağırır. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a uykusunun geldiğini ve her gün tombala oynamaktan sıkıldığını söyler. Yaşlı Erkek, oyun oynamak istemezmiş gibi masaya gelir ve iskemleye oturur.

İkilinin Kapının Çalması Üzerine Heyecanlanmaları ve Tombala Oynarken Oyunbozanlık Yapmaları Bu sırada Yaşlı Erkek kapının çalındığını duyar ve heyecanla torbadaki pulları karıştırmaya başlar. Kapının çalındığının söylenmesi üzerine Yaşlı Kadın heyecan içinde oturduğu yerden ayağa kalkar ve Zühal'in geldiğini düşünerek kapıya yönelir. Fakat Yaşlı Kadın kısa bir süre sonra boynu bükük bir halde geri döner ve kapıda kimsenin olmadığını söyler. Ardından ikili tombalayı nasıl oynayacaklarını tartışırlar. Yaşlı Kadın oyun oynayabilmek için Yaşlı Erkek'ten para ister. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a altmış kuruş verir. Yaşlı Kadın verilen para miktarını beğenmez. Ardından yeniden oyunun nasıl oynanacağı konuşulur. İkili, çinkolardan ne kadar para alınacağı konusunda bir türlü anlaşamaz. Yaşlı Kadın, masadaki paranın nasıl dağıtılacağını bir türlü hesaplayamayan eşiyile alay eder ve ona çıkışır. Geçmişte ailecek oynadıkları bir oyunu hatırlayan Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e masadaki parayı nasıl bölüştürememiş olduğunu hatırlatır. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a birinci çinkodan on, ikinci çinkodan yirmi ve tombaladan otuz kuruş alınacağını söyler. Ardından oyun başlar. Oyun sırasında Yaşlı Kadın oyunbozanlık yapar ve bundan dolayı Yaşlı Erkek ona kızar. Yaşlı Kadın'ın saati sorması üzerine Yaşlı Erkek büfenin üstündeki saate bakar. Saat yedidir. Büfenin önüne gelmiş olan Yaşlı Erkek şeker kutusundan bir lokum alır ve eşine de lokumdan ikram eder. Yaşlı Kadın, sürekli bir şeyler yiyen eşine çıkışır. Ardından oyuna devam edilir ve Yaşlı Erkek birinci çinkoyu bulduğunu söyler. Seksen sekiz numarayı duymamış olan Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'in hile yaptığını düşünür. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a seksen sekiz numarayı söylediğini fakat kendisinin duymamış olduğunu söyler. Eşiyile tartıştığı sırada Yaşlı Erkek'in boğazına lokum takılır. Eşi için endişelenen Yaşlı Kadın onun sırtına ve göğsüne vurmaya başlar. Ardından bir bardak su getirir ve eşine içmesi için verir. Suyu içen Yaşlı Erkek'in öksürmesi geçer. Fakat Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a küsmüştür. Eşinin gönlünü almak ve oyuna devam etmek isteyen Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e on kuruş verir ve bir dahaki çinkoyu kendisinin bulacağını söyler.

Yaşlı Kadın'la Yaşlı Erkek'in Oyunu Bırakması Yaşlı Erkek, oyun sırasında gözlüğünü düşürmüştür. Oyundan geri kalacağını düşünen Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'in gözlüğünü aramaya başlar. Eliyle masanın etrafını arayan Yaşlı Erkek gözlüğünü bulur ve takar. Yaşlı Erkek'in gözlüğünü bulması üzerine Yaşlı Kadın oyun oynamaya devam etmek ister. Fakat Yaşlı Erkek eşine oyunbozanlığından sıkıldığını ve gazete okumak istediğini söyler. Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'in çocukça davranmasına sitem eder ve gazeteyi rafa serdiğini söyler. Zira Yaşlı Erkek son üç gün boyunca aynı gazeteyi okumuş ve gazetede okunmadık yer bırakmamıştır. Fakat Yaşlı Erkek gazeteyi yeniden okumak konusunda ısrar eder ve onu almak için rafa doğru yönelir. Eşinin huysuzluğuna sinirlenen Yaşlı Kadın kendine yapacak başka bir iş aramaya başlar. Yastıkları ve perdeleri düzelttikten sonra çiçeğin solmuş yapraklarını koparır. Mutfakta yeniden bir şeyler yemiş olan Yaşlı Erkek, elindeki eski ve yağlı gazeteyle odaya girer. Çocukların evdeki kitapları almış olmalarına kızar ve gazete yerine kitap okuyabileceğini söyler. Fakat Yaşlı Erkek'in o güne kadar hiç kitap okuduğu görülmemiştir. Söylenerek yerine oturan Yaşlı Erkek gazeteyi okumaya çalışır. Fakat gözleri harfleri seçmekte oldukça zorlanır. Yaşlı Kadın, bahçeli bir evde yaşamayı ve çocuklarının bahçede oynamalarını çok istemiştir. Bahçeli bir evde yaşayamadığı için eşine sitem eder. Bunun üzerine Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a çocuklara kerrat

çetvelini kendisinin öğrettiğini söyler ve bununla övünür. Yaşlı Erkek tombala oynayamayacağını söyler. Yaşlı Erkek ile Yaşlı Kadın evde yapacak başka bir iş ararlar fakat bir türlü bulamazlar.

Çiftin Yeniden Tombala Oynamaya Başlaması Yaşlı Erkek'le Yaşlı Kadın tombala oynamamak konusunda inat ederler ve ikisi de çok fazla işlerinin olduğunu söyleyerek birbirleriyle inatlaşırlar. Çiçekleri solan Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'e, bir bahçelerinin olması durumunda çiçeklerinin solmamış olacağını söyler. Yaşlı Erkek, yarın saksıya yeni bir itir dikeceğini söyler. Yarın ne yiyeceklerini konuşmaya başlayan ikili perhizlerine dikkat etmeye çalışırlar fakat uzun süredir istedikleri bir yemeği yiyememişlerdir. Yaşlı Erkek mantı yemek isterken Yaşlı kadın iç pilav yemek ister. İkili, mantının ve pilavın nasıl olması gerektiğini konuşmaya başlar. Yarın yemeyi planladıkları yemekler hakkında uzun uzun konuşurlar ve bu konu onları epey heyecanlandırmıştır. Ardından Yaşlı Kadın su içme bahanesiyle mutfığa gider ve portakal yiyerek odaya geri döner. Yaşlı Erkek'i masanın başında otururken görmesi üzerine tombala oynayacakları konusunda ümitlenir. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a tombala oynamayacağını söyler fakat kartları masanın üzerine dizdiği görülür. Saat sekize gelir ve saatin çalması üzerine ikili kapının çalındığını sanır. Fakat hemen ardından ikili saatin çaldığını fark eder. Yaşlı Erkek ve Yaşlı Kadın tombala oynamayacaklarını söyledikleri de oyun oynamaya hazırlanırlar. Kısa bir süre sonra ikilinin yeniden oyun oynamaya başladığı görülür.

Temalar

Evlilik Beş çocuk dünyaya getirmiş olan Yaşlı Kadın'la Yaşlı Erkek, çocuklarının büyüyüp iş sahibi olup evlenmelerinin ardından yalnız kalmışlardır. Hayatlarını dar bir kısır döngünün içinde geçiren iki karakter basit etkinliklerle vakit geçirerek ve çocuklarının kendilerini ziyaret edeceklerini umut ederek mutlu olmaya çalışmaktadırlar. Birçok eserinde evlilik kurumunun iç ve dış dinamiklerini eleştiren Ağaoğlu, evliliğe yönelik bazı eleştirilerini yaşlı karakterler üzerinden yeniden tartışmaya açar. Bütün zamanını birlikte geçirmek zorunda kalan yaşlı çiftin birlikte yapmaktan hoşlandıkları herhangi bir etkinlik yoktur. Birbirlerini kıskanan ve çocuksu bir halde birbirlerine huysuzluk eden karakterler birbirlerinin nazını çekmektedirler. "Oyun boyunca türlü sebeplerle tartışan çiftin bazı basit konularda kendilerinden beklenilmeyecek derecede iyi uzlaşabilmeleri ise zamanla aralarında oluşmuş olan tuhaf denge politikasını gözler önüne serer. Eserin başında kadın tombala oynamak isterken ilerleyen zamanda kocası oyun oynamak istemeye başlar. Sürekli bir şeyler atıştıran erkeğe oyun sonunda eşi de eşlik etmeye başlar. Karı koca arasındaki tüm bu zıtlıkların çözümlenmesi, ikilinin ilişkilerinde birbirlerini tamamlamaktan çok dengede kalabilmeye çalıştıklarını ispat eder. Oyun boyunca tekrarlanan aynı replik ve eylemler eserin absürt bir tiyatro oyunu olarak değerlendirilmesine sebep olur" (Yolcu 2017, 41). "Yaşlı Erkek" çoğunlukla su içmeye veya bir şeyler yiyip içmeye gider. Kadın, çocuklarının fotoğraflarına özlemle ve hasretle bakar. "Yaşlı Kadın", eşinin hırçınlıkları karşısında yine de ona anlayış gösterir ve gönlünü almaya çalışır. Karşı tarafın ise böyle bir gönül alma amacı konuşmalardan anlaşıldığı kadarıyla yoktur" (Akarkan 2013, 24).

Yalnızlık Çocuklarının evlenip kendi hayatlarını kurup evi terk etmelerinin ardından Yaşlı Kadın'la Yaşlı Erkek birlikte olmalarına rağmen kendilerini yalnız hissetmektedirler. Çocuklarının her an ziyarete gelebileceklerini düşünen Yaşlı Kadın sürekli olarak evde çeşitli tatlılar bulundurmaktadır. Çocuklarını özleyen Yaşlı Kadın belirli aralıklarla onlardan bahsetmekten ve onların fotoğraflarına bakmaktan hoşlanmaktadır. Yaşlı Kadın, çocuklarının küçüklüklerinden bahseder ve geçmişe özlem duyar. "Tombala, iki yaşlı oyun kişinin tombala oynamaya başlarken aralarında geçen atışmalı konuşmalarla başlar. Bu kişiler oyalanma isteği içerisindedir, zamanı geçirme, daha doğrusu zaman doldurma gayretiyle birbirlerine destek olmaları gereken bir dönemdedirler; bunun farkında olmalarına rağmen birbirlerini suçlayıcı konuşmalar yapmaktan geri durmazlar. Oyunun ilerleyen her aşamasında didişen bu kişiler, kendi monoglarında sessiz ama diyaloglarında tam tersine bağırarak konuşmaktadırlar" (Akarkan 2013, 24). "Ziyarete gelmeyen çocuklarını büyük bir umutla bekleyen karı koca oyun boyunca sık sık kapının çalındığını sanır ve saati merak eder. Çok çocuklu bir aileye sahip olan bu çiftin mecburi yalnızlıkları, zaman kavramını sabredilmesi gereken hayli zor bir imtihan haline getirir. Birbirlerinden başka kimseye sahip olmayan karı koca için yemek yapmak, alışverişe çıkmak, oyun oynamak gibi temel aktiviteler bile büyük bir sorumluluk heyecanı uyandırır" (Yolcu 2017, 40).

Ataerkillik Neredeyse bütün eserlerinde ataerkil geleneklerin baskın geldiği toplumsal düzeni eleştirel gerçekçi bir üslupla ele alan Ağaoğlu, dolaylı bir şekilde de olsa söz konusu edilen tiyatro oyununda bu izlek üzerinde de durmuştur. Yaşlı Kadın sürekli olarak ev işleriyle ilgilenen ve özellikle maddi açıdan eşine bağımlı bir karakterdir. Yaşlı Erkek, eşi olan Yaşlı Kadın'dan sürekli olarak hizmet beklemektedir ve kendisinin eşinden daha önemli ve daha donanımlı olduğunu düşünmektedir.

Oynanan tombala oyununda sürekli oyunbozanlık eden Yaşlı Erkek, çocukça tavırlarıyla eşine devamlı olarak huysuzluk etmektedir. Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'in huysuzluklarını alttan almaya çalışır ve onun her isteğini yerine getirmeye çalışır. Yaşlılık dönemine erişmiş olan iki karakter birbirlerine yönelik denge politikası yürütmektedirler: "Oyun başladığında kadının istedikleri veya istemedikleri erkeğinkilerle yer değiştirirken sergilenmek istenen durum çok yönlü olarak ele alınmak istenmiştir. Karı-kocanın dünyasındaki bütünlük, dengesizliği önce denge düzlemine oturur, sonrasında denge öteki taraf için bozulur ve sonunda denge kişiler tarafından tekrar sağlanır. Yaşlılıklarını verimli bir üretkenlik içerisinde geçirmesi beklenen kişiler, hiçbir sonuca varmayan çekişmelerle birbirlerini yıpratmaktadırlar. Bu yaşlı çiftin başarabildiği ise sözü edilen dengeyi sağlayabilmek noktasında toplanmaktadır. Böylece ilişkileri dengede tutma oyunun ana yönelimi olarak karşımıza çıkar" (Akarkan 2013, 104).

Kişi İncelemesi

Yaşlı Kadın (Mantıklı/Duygusal) Oyun başkarakterine, her toplumda bulunan bir insan tipini ve insani bir gerçekliği temsil ettiği için, özel bir isim verilmemiştir. "Eserin merkez kişilerinden Yaşlı Kadın, geçmiş günlerin hasreti içinde sürekli çocuklarının yolunu gözleyen bir annedir. Onların her an gelebileceği ihtimaline karşı tüm gün çeşitli yemekler yapar. Çocuklarına olan hasretini her fırsatta dile getiren bu oyun kişisi sık sık onların fotoğraflarıyla oyalanarak hasret gidermeye çalışır. Evlatlarının ziyarete gelmeyişlerini kabullenmek istemez ve kocası ile çocuklarının neden bu kadar ilgisiz kaldıklarına dair türlü tartışmalara girer" (Yolcu 2017, 63). Yaşlılıkla birlikte Yaşlı Kadın'ın düşündüğü ve umursadığı tek şey çocukları olmuştur. Fakat çocuklarının artık eve gelmemeleriyle birlikte Yaşlı Kadın kendine çeşitli meşgaleler bulmaya başlamıştır. Yaşlı Kadın'ın hayatındaki en önemli etkinlik eşiyile birlikte tombala oynamaktır. Fakat oyun sırasında Yaşlı Kadın Yaşlı Erkek'i sürekli hile yapmakla suçlar ve parası olmadığı için eşi tarafından kandırıldığına inanır. "Oyun kişileri, ilerlemeyen bir zaman dilimi içerisinde bir aile birlikteliğinde olması gereken bütünlüğe varamamaktadırlar. Sürekli olarak birbiriyle çekişen ve tartışan yaşlılar, aralarında sadece bir denge kurabilmektedirler. Oyunun başında kadın, tombala oynamak isterken oyunun sonunda erkek tombala oynamak ister. Oyunun başında durmadan bir şeyler atıştıran erkeğe karşılık olarak oyunun sonunda kadın da bir şeyler atıştırmaya başlar. Oyunun başı ile sonu arasında sağlanan bu koşutluk, metin boyunca sağlanan diğer koşutluklar da göz önünde tutulursa iki kişi arasında bütünlüklü bir ilişkiden ziyade dengede tutulmaya çalışılan bir ilişkinin varlığını ortaya koyar" (Akarkan 2013, 102).

Huysuz Aralarında denge politikası yürüten çift birbirlerinin huysuzluklarına tahammül etmektedirler. Zaman zaman Yaşlı Kadın'ın Yaşlı Erkek'le çocukça inatlaştığı görülürken aynı şekilde bazı zamanlar Yaşlı Erkek'in Yaşlı Kadın'la inatlaştığı görülür: "YAŞLI ERKEK: Oynamayı sen istedin! YAŞLI KADIN: Hiç de ben istemedim! Sen istiyorsan oynayalım, dedim. YAŞLI ERKEK: Bak gene benim üstüme atıyor! YAŞLI KADIN: Ne atıyor? YAŞLI ERKEK: Oynamak istiyor musun, istemiyor musun? YAŞLI KADIN: (Ağlamaklı) Ee, ne bağıırıyorsun sanki? Zaten başım ağrıyor!.. YAŞLI ERKEK: (Kucağındaki numara torbasını masanın üstüne atar.) Oynamazsan oynama! (Küser; kadına arkasını döner.)" (Ağaoğlu 2005, 10).

Sitemkar Sürekli olarak mutfağa gidip bir şeyler yiyen eşine sitem eder. Yaşlı Erkek yediklerinin kontrol edilmesini ve kendisine karışılmasını istemez. Yaşlı Erkek Yaşlı Kadın'a nadiren sütlaç yaptığını ve canı çektiği için yediğini söyler: "YAŞLI KADIN: Aa! Dün koskoca bir tencere de muhallebi yapmamış mıydım?" (Ağaoğlu 2005, 11).

Hasretkeş Yaşlı Kadın, kendilerini ziyarete gelmeyen çocuklarını özlemektedir ve her fırsatta onlardan bahseder: "(Elinde fotoğraf, çabuk çabuk masaya yaklaşır.) Hay hınzır hay! Mahmut'un küçüklüğü. Ne tatlıydı ha? Bir keresinde girmiş konuk odasına, almış makası eline, canım örtüleri doğramış, doğramış... (Çok kıvançlıdır. Güler. Sonra birden öfkeli) Bir dilim de bana versene! Koku" (Ağaoğlu 2005, 11).

Eleştirel Mahmut'tan uzun zamandır mektup alamamış olan kadın karakter oğlunu sitemkar bir üslupla eleştirir: "YAŞLI KADIN: (Fotoğrafi yerine götürür.) Niye mektup yazmıyor? YAŞLI ERKEK: YAŞLI KADIN: Mahmut. Niye hiç mektup yazmıyor? YAŞLI ERKEK: Yazdı ya. YAŞLI KADIN: Kaç ay oldu. Belki daha da çok. YAŞLI ERKEK: İşi var, gücü var. Hasta mı baksın, mektup mu yazsın? YAŞLI KADIN: Gelin de yazmıyor. Giderken, sen hiç kaygılanma anne, Mahmut yazmasa da ben yazarım, diyordu. Nerde hani?" (Ağaoğlu 2005, 12).

Takıntılı Hayatında önemli bir yeri olan on yedi sayısını takıntı haline getirmiş olan kadın karakter on yedi numaralı kartla oyun oynamak ister: “YAŞLI KADIN: Uğur sayım tabii. Evlendiğimde on yedi yaşımdaydım. Mahmut'u Ramazan'ın on yedisinde doğurdum. Nihal, Mahmut'un on yedinci ayında karnıma düştü. Cumhuriyetin on yedinci yılında Zühal, Şeker Bayramı'na on yedi gün kala da Ahmet dünyaya geldi” (Ağaoğlu 2005, 13).

Bağımlı İkili parayla oyun oynamaktadır. Yaşlı Kadın tombala oynayabilmek için eşinden para ister. Yaşlı Kadın'ın maddi açıdan Yaşlı Erkek'e bağımlı olduğu anlaşılır: “YAŞLI KADIN: (Elinde kaseyle hemen masaya gider. Kaseyi masaya bırakıp yerine otururken çabuk çabuk) Önceki gece yetmiş kuruşumu aldın. Daha önceki gece de kırk kuruşumu... Ondan önceki sabah ben otuz beş kuruş aldım, ama bir önceki gün kırk beş kuruşumu almıştın... (Kasedekilerden o da atıştırmaya başlar. Erkek yerinde uzun uzun esner.) Hadi gelsene!” (Ağaoğlu 2005, 17).

İlgili Yaşlı Kadın eşinin bütün sorunlarıyla ilgilenir ve zaman zaman onun için endişelenir: “YAŞLI KADIN: (Durumu birden anlar.) Ay, dur!.. (Erkek göğsünü yumruklamaya başlar. Kadın acele yerinden kalkar. Erkeğin arkasına pat pat vurur.) Niye bağıırıyorsun? Hem çenen durmuyor, hem bağıırıyorsun!.. Geçti mi? Geçti mi? (Erkeğin gözlüğü gözünden düşer. Göğsünü yumruklar.) Geçmedi mi? Amman Allahım!.. Su... Su... (Çabuk mutfağa koşar. Erkek yerinden kalkar. Bir koltuğa gider. Öksüre öksüre açılır. Gözlüğünü arar. Kadın elinde bir bardak suyla geri gelir. Önce masaya gider. Sonra koltuğa, erkeğin yanına koşar.) Al. Su iç! Su iç! (Erkek çoktan açılmıştır.) Ah Yarabbi! Ne yapsam? (Zorla suyu içirmek ister.) Al. İç... İç... Geçmedi mi? (İlgisi son derece içtendir. Erkek, suyu içer. Küskünlükle bardağı geri verir.) Geçti değil mi? Geçti” (Ağaoğlu 2005, 22).

Yardımsaver Oyun sırasında gözlüğünü düşüren eşine onu bulması için yardım eder. Zira Yaşlı Erkek gözlüğü olmadan hiçbir şey görememektedir: “YAŞLI KADIN: Sahi!.. Gözlüğün nerde? Düşürdün mü yoksa? Kırılmasaydı bari. (Erkeğin oturduğu koltuğun çevresinde yerde aranır.) Nerde düşürdün? Ya kırıldıysa? Tombalamızı nasıl oynarız o zaman? Kırılmasaydı bari... (Hep aynı yerde aranır. Erkek yerinden kalkar. Oraya buraya çarparak masaya gider. Eliyle yoklayarak gözlüğünü bulur. Gözüne takar.) Bulamıyorum. Nerde düşürdün? Hatırlamıyor musun? (Başını kaldırır. Kocasının gözlüklü olduğunu görür. Zorla sevinir.) Bulmuş işte hınzır! Buldun da niye söylemiyorsun? Hınzır, sen de!..” (Ağaoğlu 2005, 23).

Yaşlı Erkek (Duygusal/Mantıklı) Genel bir insanlık durumunu ortaya koymak isteyen yazar eserin başkarakterine özel bir isim vermemiştir. “Eserin bir diğer merkez kişisi olan Yaşlı Erkek, gözleri az gören ve sürekli bağıırarak konuşan bir adamdır. Bu duruma sebep Yaşlı Kadın'ın, ağır işitmesi gösterilse bile yaşlı adamın geçmişte de buna benzer huysuzluklar yaptığı karı koca arasındaki diyaloglardan anlaşılabilir. Yaşlı Erkek adlı oyun kişisi, huysuzluğu, yüksek perdeden konuşması ve alıngan halleriyle yaşlı ve evli erkek tipinin en bilindik temsilcisidir (...) Yaşlı Erkek, okuma yazma bilmeyen karısının aksine, vaktiyle maliyede vergi memuru olarak çalışmış ancak herhangi bir kültürel birikim sağlamayı başaramamıştır. Gençliğinde olduğu gibi şimdi de tek bir kitap dahi eline almayan, zamanı geçmiş bir gazeteyi evirip çevirip okuyor gibi görünmeye çalışan bu adamın övündüğü tek şey vaktiyle çocuklarına kerrat cetvelini ezberletebilmiş olmasıdır” (Yolcu 2017, 64). “Yaşlı Kadın, geçmişi özleyen, sürekli olarak çocuklarını bekleyen bir annedir. Onların gelebileceğini düşünerek yemekler ve tatlılar yapar. Ancak çocukların gelmeyecekleri konusunda Yaşlı Erkek, kesin bir hüküm sahibidir ve bu yüzden eşinin, çocukları için hazırladığı yemeklerin ucundan kıyısından yemekten vazgeçmez. (...) Aslında Yaşlı Erkek de birilerinin gelmesini beklemektedir. Ama bunu kadına çok fazla hissettirmez. İkisinin arasında eve gelmesi beklenen çocuklar konusunda bile bir koşutluk sağlayamayan çiftin karşıtlıkları gizli bir koşutluk taşır. Çünkü oyun boyunca iki kez kapının çaldığını zannetmeleri, Yaşlı Erkek'i de Yaşlı Kadın'ı da canlandırır ve bu, güçsüz ve yorgun hareketlerine bir canlılık getirir. İkisi arasında sağlanan koşutluk ancak böyle bir düzlemde ortaya çıkar. Erkek, söylemlerinde hep katı ve gerçekçi görünür, ama asıl duygusu görüntüsünün zıttındadır. (...) Oyun boyunca durmadan abur cubur atıştıran erkek, eşi ile bir sonraki günün yemeği için anlaşırken ikisi arasında sağlanan uyum, eski günlerin getirdiği alışkanlıklarından izler taşır. Çünkü ailece yenen yemekler için anne ve babanın hazırlıkları, birliktelik duygusunu öne çıkarır. Ancak burada da yaşlılığın getirdiği perhiz sıkıntısı gündeme gelir. Oyun kişileri, bunu dile getirmekle birlikte yemek ve içmek konusundaki koşut ilişkilerini özenle sürdürürler” (Akarkan 2013, 100-102).

Huysuz Aralarında denge politikası yürüten çift birbirlerinin huysuzluklarına tahammül etmektedirler. Zaman zaman Yaşlı Kadın'ın Yaşlı Erkek'le çocukça inatlaştığı görülürken aynı şekilde bazı zamanlar Yaşlı Erkek'in Yaşlı Kadın'la inatlaştığı görülür: “YAŞLI ERKEK: Oynamayı sen istedin!

YAŞLI KADIN: Hiç de ben istemedim! Sen istiyorsan oynayalım, dedim. YAŞLI ERKEK: Bak gene benim üstüme atıyor! YAŞLI KADIN: Ne atıyor? YAŞLI ERKEK: Oynamak istiyor musun, istemiyor musun? YAŞLI KADIN: (Ağlamaklı) Ee, ne bağıırıyorsun sanki? Zaten başım ağrıyor!.. YAŞLI ERKEK: (Kucağındaki numara torbasını masanın üstüne atar.) Oynamazsan oynama! (Küser; kadına arkasını döner.) (Ağaoğlu 2005, 10).

Oyunbozan Çeşitli mazeretlerle oynanmak istenen oyunda zorluklar ve engeller çıkaran Yaşlı Erkek'in zaman zaman hile yaptığı da görülür: "YAŞLI ERKEK: (Yalanarak, elinde bir portakalla geri gelir.) Ben dört kartla oynamam. YAŞLI KADIN: Dün oynadık ya? YAŞLI ERKEK: Kırk saat numara aran. Gözlerim seçmiyor. Dört kartı birden kollayamıyorum" (Ağaoğlu 2005, 10).

Sitemkar Eşi tarafından sürekli yediği şeylerin kontrol edilmesi en sonunda Yaşlı Erkek'i huzursuz eder ve bundan dolayı sitem ettiği görülür: "YAŞLI KADIN: Şimdi sütlaç yedin ya. YAŞLI ERKEK: Sütlaç yemedim. Su içtim. YAŞLI KADIN: Yemişsin işte. Ağzının kenarından belli. YAŞLI ERKEK : (Öfkeli) Yedimse yedim! İyi ki bir sütlaç pişirdin. YAŞLI KADIN: Aa! Dün koskoca bir tencere de muhallebi yapmamış mıydım?" (Ağaoğlu 2005, 11).

Kıskanç Yaşlı Kadın'ın torunundan "torunum" diye bahsetmesi üzerine Yaşlı Erkek torununun sahiplenildiğini düşünür ve onu kıskanır: "YAŞLI ERKEK: Niye "torunum" diyorsun? Senin torunun mu yalnız? Torunumuz, diyemez misin? Bile bile yapıyorsun" (Ağaoğlu 2005, 16).

Övünen Yaşlı Erkek, çocuklarına kerrat cetvelini öğretmiş olmakla övünür ve bu meziyetiyle Yaşlı Kadın'dan daha donanımlı olduğunu ima etmiş olur: "YAŞLI ERKEK: Çocuklara kerrat cetvelini ben ezberletmedim mi? Bütün o Maliyenin vergi hesaplarını... Çocukların kerrat cetvelini... Vergi hesapları ya... Sonra çocukları kerrat cetveli..." (Ağaoğlu 2005, 25).

Uzlaşılmaz Birbirleriyle önemsiz konularda inatlaşan ikili hiçbir konuda uzlaşamazlar: "YAŞLI ERKEK: On kuruş, dedim ya. YAŞLI KADIN: On kuruş olmasın. On beş kuruş olsun. YAŞLI ERKEK: Hesap karışır. YAŞLI KADIN: Niye on beş kuruş olmuyor? YAŞLI ERKEK: (Daha yüksek sesle) Hesap karışır. Hem iyi olmaz. Birinci çinko on beş kuruş oldu mu, ikinci çinko kaç olacak peki?" (Ağaoğlu 2005, 18-19).

Çocuksu Tombala gibi önemsiz bir konuyu detaylı şekilde tartışır: "YAŞLI KADIN: (Yerine oturur.) Dün nasıldı? Yavaş çekmedim mi? YAŞLI ERKEK: Dün yavaş çektin ama, önceki gün... YAŞLI KADIN: Sen de çok geç şey diyorsun. YAŞLI ERKEK: Olmaz. Böyle oynamam. YAŞLI KADIN: Eee, ama sen de!.. YAŞLI ERKEK: Oynamam tabii. Kartları seçmişsin gene. YAŞLI KADIN: Seçmedim. Öyle geldi" (Ağaoğlu 2005, 12).

Yalnız Her saat çalınışında kapının çaldığını sanırlar. Yaşlı Erkek pek belli etmemeye çalışsa da çocuklarını fazlasıyla özlemiştir: "YAŞLI KADIN: (Yerinden doğrulur.) Kapı mı çalınıyor? YAŞLI ERKEK: (Yerinden doğrulur.) Kapı mı çalınıyor? (Bir süre dinler.) Saat. YAŞLI KADIN: Kapı değil mi? YAŞLI ERKEK: (Yüksek sesle) Saat. Sekizi çalıyor! (Yerlerine otururlar. Bir süre sessizlik. Sonra erkek, geçer, tombala oynarken oturduğu ilk yere oturur.)" (Ağaoğlu 2005, 28).

Kaynakça

Ağaoğlu, Adalet. *Toplu Oyunlar II*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005.

Akarkan, Serdar. «*Adalet Ağaoğlu'nun Tiyatrolarında Yapısalcı Eleştiri Uygulaması*.» Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013.

Yolcu, Emre. *Adalet Ağaoğlu'nun Tiyatroları*. Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.